

Korset och Kronan

Nr 79/2021

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

CA 9: Om dopet (del 13).

Efter att ha gått igenom dopbefallningen talar Luther ingående om vad dopet ger och hur det skall tas emot. Särskilt behandlar han också vilka människor som skall döpas och att dopet även är till för de små barnen. Till sist går Luther igenom hur vi skall använda dopet i vårt dagliga liv. Stora katekesen citeras här enligt *Martin Krauklis övers. 1999 (MK)* Hänvisningar även till *Svenska Kyrkans Bekännelseskriter 1944/58 (SKB)*.

2. Dopets gåva och verkan.

Luther skriver:

När vi nu vet vad dopet är, måste vi också lära oss varför det är instiftat, dvs. vad dess nytta, gåva och verkan är. Det kan man bäst förklara med Kristi ord: ”Den som tror och blir döpt skall räddas”. Vi uppfattar det så enkelt som möjligt: dopets kraft, uppgift, nytta och ändamål är att saliggöra. Vi döper ingen för att han ska bli till

Kyrkblad för S:t Martins och S:t
Petri församlingar, Evangelisk-Lutherska
Kyrkan i Sverige. Red. Sten Rydh.
Nr 79, 8 oktober 2021.



Ordet om korset är en
dårskap för dem som går
förlorade, men för oss som
blir frälsta är det en Guds
kraft (1 Kor. 1:18)



Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

exempel en furste, utan – som orden säger – för att han ska räddas. Att bli räddad innebär som vi vet ingenting annat än att vi befrias från synden, döden och djävulen och får komma in i Kristi rike och leva med honom för evigt.” (MK 140. SKB 475).

Folkbibeln översätter (liksom flera äldre översättningar): *Den som tror och blir döpt ska bli frälst* (Mark. 16:16). Grundtexten har *sāthāzetai* (σωθήσεται), bli frälst, vilket står i motsats till *kataristāzetai* (κατακριθήσεται), bli fördömd. Det är alltså verkligen fråga om att *bli frälst till evig salighet* i motsats till att bli evigt fördömd. Detta är dopets stora gåva och verkan. Men som Luther många gånger påpekar sker dopet inte automatiskt utan så att Gud i dopet erbjuder och tillsäger denna gåva, medan det är tron ensam, tron allena, som tar emot gåvan.

I denna del av katekesen betonar Luther mycket starkt det objektiva i dopet. Gåvan är verkligen där. Liv och salighet är i dopvattnet, säger Luther. Han skriver:

Det är ordet och Guds namn som är inneslutet i vattnet som är verksamt. Varhelst Guds namn finns, finns också liv och salighet. Därför är dopvattnet med rätta ett gudomligt, saligt, fruktbart och nåderikt vatten. Genom ordet får dopet kraft och blir

ett bad till ny födelse, som Paulus säger i Tit. 3:5 (MK 140f, SKB 475).

Nu finns det sådana som felaktigt använder tron för att förringa sakramentens betydelse. Ett exempel är *de reformerta teologerna och samfunden*, som Luther var tvungen att kämpa mot. Det var särskilt Carlstadt och Zwingli och senare även Calvin som underminerade både dopet och nattvarden genom att lära att Guds nåd kommer direkt in i människans hjärta utan det utvärtes ordet och sakramenten som verkliga nådemedel. Luther skriver:

Våra visdomsmän av den moderna andan säger att man blir salig av tron allena och att gärningarna och det yttre inte betyder något. Vi håller visserligen med om att inget annat än tron kan uträtta något i oss. Men dessa blinda ledare inser inte att tron måste ha något att tro, dvs. ett stöd att hålla sig till och en grund att stå på. (MK 141, SKB 475).

Hur är det då med dopet? Vilket stöd för tron är dopet? Luther förklarar:

När det gäller dopet, som är fyllt av salighet och liv, håller sig tron till vattnet men tror inte att dopet får sin kraft genom det – vilket vi har talat tillräckligt om. Dopet får sin kraft genom att vattnet har blivit ett med Guds ord och instiftelse och genom att hans namn är förenat med det. Om jag tror det, tror jag ju inte på något annat än Gud. Jag tror att han har fört in sitt ord i dopet och har gett oss den yttre dophandlingen som ett medel att nå den skatt som vi har talat om (MK 141, SKB 475).

Här går den stora skiljelinjen mellan biblisk lutherdom och de svärmiska kyrkorna som håller fast vid den reformerta synen (t.ex. presbyterianer, anglikaner metodister, baptister). Bibeln lär att dopet som sådant är evangelium. Den som är döpt har fått Guds tillsägelse och löfte i dopet om att han eller hon är frälst genom Jesus Kristus och har syndernas förlåtelse genom dopet. Men de reformerta spelar ut Guds ord mot sakramenten och avvisar tanken på att syndernas förlåtelse verkligen ges genom sakramenten. Ja, de erkänner inte ens det

yttre ordet som ett verkligt nådemedel, utan menar att Guds nåd kommer till människans hjärta direkt, utan några medel som ovan har sagts. Men tron har då inget fast, objektivt att förtrösta på. Följden blir att de reformerta hänvisas till sin egen tro och omvändelseupplevelse, i stället för att hänvisas till det objektiva, yttre ordet och sakramenten. Där, säger Luther, där finns det fasta och vissa som tron skall hålla sig till. Han fortsätter:

Ändå är dessa visdomsmän så befängda att de skiljer tron från det föremål som den är bunden vid, låt vara att föremålet är något yttre. Samtidigt måste det vara något yttre för att man ska kunna förstå det med sina sinnen och ta in det i sitt hjärta. På liknande sätt är ju hela evangeliet en yttre, muntlig predikan. Det Gud gör inom oss, låter han kort sagt ske via yttre omständigheter [grundtexten har "yttre ordning, medel", min anm.]. Tron bör vända sin blick åt det håll från vilket Gud talar och mot de medel som han talar genom, och hålla sig till det (MK 141, SKB 476).

Detta kan sägas vara ett verkligt huvudord i Luthers förklaring av dopet i Stora katekesen. Dopet är Guds egen objektiva handling med människan, precis som Guds ord är det. Ordet är förbundet med vattnet i dopet, och det är detta som tron riktar sig mot. Om vi endast förstår dopet som människans egen handling har vi inte alls förstått den bibliska läran om dopet. Luther skriver:

Tänk på orden: "Den som tror och blir döpt skall räddas." Vad syftar de på om inte på dopet, dvs. på det dopvatten som är invigt genom Guds bud? Därav följer att den som förkastat dopet, förkastar Guds ord, tron och Kristus själv, eftersom Kristus hänvisar oss till dopet och binder oss vid det. ... Det är alltså uppenbart att dopet inte handlar om något som vi människor gör, utan om en skatt som Gud skänker och som vi tar emot genom att tro. Kristus på korset handlar inte heller om något som vi människor gör. Det är en skatt, och den är också innefattad i ordet (MK 141f, SKB 476, 477).

Fortsättning i nästa nr.